

WIADOMOŚCI KRAJOZNAWCZE I TURYSTYCZNE

BIULETYN

INFORMACYJNY

POLSKIEGO TOW. KRAJOZNAWCZEGO

TOURING-KLUBU (P. T. K.).

Wydawnictwo otrzymywane przez członków P. T. K. bezpłatnie.

Rok II.

Warszawa, luty 1931 r.

Nr 2 (4).

TURYSTYKA KRAJOZNAWCZA W ZIMIE.

Nasi krajoznawcy na wycieczce zimowej.

Z nadejściem zimy kończy się sezon wycieczek pieszych na równinach, z jednej bowiem strony śniegi utrudniają przebywanie dróg, z drugiej zaś — brak zieleni oraz kwiecień pól i łąk nie zachęca do wędrówek.

Góry zato zyskują na piękności krajobrazu: stają się jakby bardziej majestatyczne, wyrazistsze w rysunku, intensywniejsze w barwach.

Śniegi w górach nie tylko nie utrudniają chodzenia po nich, ale raczej ułatwiają wędrówki górskie, dzięki możliwości użycia nart, jako wyśmienitego w tych warunkach środka lokomocji.

W zimie więc turystyka krajoznawcza, obok zwiedzania miast z ich oso-

bliwościami architektonicznymi tudzież nagromadzonemi dziełami kultury i sztuki, winna się skierować w góry, wobec czego narciarstwo wysuwa się na plan pierwszy, jako jedna z najważniejszych gałęzi turystyki zimowej. Mamy tu na myśli, oczywiście, nie narciarstwo czysto sportowe (skoki, wyścigi, zawody, popisy), lecz narciarstwo turystyczne, polegające na organizowaniu wycieczek narciarskich, w celu poznania krajobrazu i okolic górskich. Dodać jednak należy, że i na równinach tereny faliste nadają się do uprawiania narciarstwa.

Istniejące przy P. T. K. Sekcje Turystyki Narciarskiej, skupiające członków naszego Towarzystwa, uprawiających narciarstwo, rozwijają się wyśmienicie, a organizowane przez nie wycieczki są nie tylko źródłem emocyj i wrażeń estetycznych, lecz wzbogacają również materjały, ilustrujące piękno naszego krajobrazu zimowego.

KOMUNIKATY RADY GŁÓWNEJ P. T. K.

Posiedzenie Komitetu Wykonawczego Rady Głównej P. T. K. odbyło się w dniu 29 stycznia r. b. pod przewodnictwem wiceprezesa p. St. Osieckiego.

1. Postanowiono odpowiedzieć przychylnie Towarzystwu Naukowemu Warszawskiemu na propozycję koordynacji prac towarzystw na terenie Warszawy.

2. Zatwierdzono propozycję w sprawie lokalu dla Redakcji Słownika Geograficznego

i oddania w depozyt Bibliotece Narodowej biblioteki P. T. K. z zagwarantowaniem jej własności, opieki fachowej i rozwoju jako biblioteki specjalnej.

3. Przyjęto jako datę tegorocznego Zjazdu Delegatów Oddziałów P. T. K. dzień 12 kwietnia r. b.

4. Rocznik sprawozdawczy wyjdzie w ciągu roku bieżącego jako książka p. t. „Dwadzieścia pięć lat działalności P. T. K. (1906—1931)”.

5. Sprawy Komisji Kół Krajozn. postanowiono przekazać Komisji Organ. Rady Gł. P. T. K.

6. Powołano Komisję Słownika Geograficznego Z. P. w składzie: prof. W. Antoniewicz, dr. St. Arnold, dr. R. Danysz-Fleszarowa, Al. Janowski, Al. Patkowski, J. Remer i M. Siwak. Komisji przewodniczy prezes P. T. K., względnie jego zastępca.

7. W sprawie placu w Warszawie dla P. T. K. postanowiono złożyć do magistratu odpowiednie oświadczenie.

8. Przyjęto do zatw. wiadomości sprawozdanie z posiedzenia Komisji Jubileuszowej i Wydawniczej, odbytego w dn. 21 stycznia r. b.

W roku bieżącym podjęta będzie na terenie Warszawy organizacja stałych obrzędów regionalnych w postaci widowisk publicznych (sobótki, wianki, szopka, choinka) na otwartym powietrzu, wobec interesowania się niemi turystów zagranicznych. Komisja, do której wchodzi przedstawiciele magistratu (pp. nacz. J. Turowicz, L. Podhorski-Okołów, St. Natanson, Staniszewski, Czerniawski), ze Związku Świeclic p. Arturowa Górską, przedstawiciel T-wa Wioślarskiego, p. S. Jaracz z Ateneum, p. W. Drabik, przedstawiciele Związku Teatrów Ludowych i Szkoły Sztuk Pięknych, redaktor „Teatru Ludowego”, p. J. Cierniak, dr. J. Jedliński ze Związku Przyjaciół Przedmieść, pp. Al. Patkowski i J. Remer z Rady Głównej P. T. K. oraz przedstawiciel Oddziału Warszawskiego P. T. K. p. Wł. Gruszczyński, zbierze się w czasie najbliższym i przygotuje plan szczegółowej akcji.

W dn. 6—8 grudnia r. b. w sali Rady Miejskiej urządzona będzie Biesiada Krajoznawcza z udziałem członków P. T. K. i młodzieży z Kół Krajoznawczych, przedstawicieli władz i Przyjaciół P. T. K. według programu, który opracują pp. J. Cierniak i L. Węgrzynowicz, a na który złożą się: korowód młodzieży z całej Polski w strojach ludowych, odtwarzający piosenki i obyczaje regionalne, które stworzą całość „Pieśni o Ziemi Naszej”, oraz przemówienia, dostosowane do charakteru uroczystości jubileuszowej.

W porozumieniu z Instytutem Propagandy Sztuki urządzona będzie w grudniu r. b. „Wystawa krajobrazu polskiego w sztuce”. Wystawa ma uwzględnić dział retrospektywny, który obejmie najdawniejsze ilustracje krajoznawcze.

Z zebranych wszystkich wydawnictw P. T. K. urządzona będzie wystawa i omówione postulaty wydawnicze.

Postanowiono porozumieć się z Dyrekcją P. A. T., w celu sporządzenia filmu krajoznawczego, obejmującego działalność P. T. K.

9. Przyjęto do zatw. wiadomości sprawozdanie z posiedzenia Komisji Organizacyjnej, odbytego w dn. 23 stycznia r. b.

Postanowiono prosić p. mecenas Włodzimierza Borzęckiego o objęcie stanowiska radcy prawnego P. T. K.

W związku z jubileuszem P. T. K. postanowiono dążyć do restytuowania, gdzie się da, całego dorobku organizacyjnego T-wa, a także zająć się powołaniem na nowo do życia Oddziałów: w Zagłębiu Dąbrowskiem, w Zawierciu, w Ostrołęce, w Częstochowie, w Pińczowie, w Miechowie i t. d.; zająć się również sprawą powołania delegatów miejscowych P. T. K., przewidzianych w statucie P. T. K.

Postanowiono na Zjeździe Delegatów Oddziałów P. T. K. poddać rewizji regulaminy Oddziałów i Okręgów P. T. K. i uzupełnić je punktami, przewidującymi współdziałanie Oddziałów, istniejących na terenie powiatu, tworzenie „gniazd krajoznawczych” i komisji porozumiewawczych międzytowarzyszeniowych przy zarządach Okręgów P. T. K.

10. Przyjęto do zatw. wiadomości sprawozdanie z posiedzenia Komisji Turystycznej w dniu 28 stycznia r. b.

Postanowiono przypomnieć Oddziałom P. T. K. obowiązujące instrukcje, dotyczące szlaków turystycznych, i wymagać zachowania jednolitości znakowania.

Postanowiono zorganizować w dniu 9—11 kwietnia r. b. kurs dla przewodników wycieczkowych. Komisja Turystyczna wejdzie w porozumienie z Instytutem Oświaty Dorosłych, w celu wprowadzenia w programie kursów, organizowanych dla pracowników w zakresie oświaty pozaszkolnej, wykładów praktycznych dla przewodników wycieczek krajoznawczych.

Postanowiono zająć się zorganizowaniem Sekcji Automobilowej P. T. K. Oddział Warszawski odbędzie wstępne konferencje w celu powołania Koła Warszawskiego.

Poczynione będą wstępne kroki w celu założenia biura informacyjnego dla obsługi wewnętrznej i zagranicznej przy Radzie Głównej P. T. K.

11. Komisja Jubileuszowa zbierze się w dn. 9 lutego, Komitet Wykonawczy w końcu lutego, Rada Główna w pierwszej połowie marca roku bieżącego.

Wiadomości ogólne.

Rezerwat kopalni krzemienia. W grudniu r. ub. Zarząd Oddziału Ostrowieckiego P. T. K. przesłał do Państwowego Muzeum Archeologicznego sumę zł. 150 na cele, związane z utworzeniem i utrzymaniem rezerwatu na terenach kopalni przedhistorycznych krzemienia we wsi Krzemionki w powiecie Opатовskim (wojew. Kieleckie).

Świetlica krajoznawcza w Krakowie. Komisja Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej w Krakowie założyła w lutym r. ub. w uzys-

kany od Państw. Seminarjum Naucz. przy ul. Straszewskiego 22 lokalu „Świetlicę Krajoznawczą”, która stała się ośrodkiem życia krajoznawczego dla kół krakowskich, a zarazem i dla kół całej Polski. W Świetlicy znajduje się biblioteka i czytelnia oraz stała wystawa prac krajoznawczych młodzieży. Od lutego do grudnia r. ub. przesunęło się przez Świetlicę (w ciągu paru miesięcy wakacyjnych była zamknięta) „zapisanych” 3668 osób.

Z życia Okręgów i Oddziałów P. T. K.

Oddział Toruński. Na urządzonym przez Oddział w dniu 7 stycznia r. b. tradycyjnym „Obchodzie Piernika” z licznym udziałem członków P. T. K. i gości wykonane były pieśni przez p. Jędrzykównę przy akompaniamencie znanej pianistki p. Jagodzińskiej-Niekraszowej, poczem przy dźwiękach orkiestry Kółka Krajoznawczego Młodzieży, dyrygowanej przez p. Billerta, bawiono się w niezmiernie miłym nastroju do późnego wieczora. W najbliższym czasie jest zamierzony staropolski kulig do Barbarki.

Oddział Bydgoski. W celu ożywienia ruchu fotograficznego Oddział Bydgoski zorganizował 2 kursy fotograficzne, z których jeden, odbyty w początku roku ubiegłego, zgromadził 40 uczestników, a drugi w listopadzie r. ub. cieszył się nieminiejszą frekwencją amatorów fotografii. Oddział zamierza obecnie ogłosić konkurs na fotografie z zakresu krajoznawstwa. W konkursie tym będą mogli wziąć udział członkowie P. T. K. oraz członkowie Kół Krajoznawczych młodzieży szkolnej. Prace wyróżnione Oddział prześle Radzie Głównej P. T. K. do odznaczenia.

Aby pogłębić wiadomości o Pomorzu w społeczeństwie miejscowym, Oddział postanowił zorganizować cykl 12 — 15 wykładów pomorskich. Pierwsza część cyklu odbyła się w ostatnich 2-ch miesiącach r. ub., przyczem wygłoszono następujące odczyty: 1) „Polska a morze” (p. K. Fiedler), 2) „Dialekty na Pomorzu” (prof. W. Pniewski), 3) „Pradzieje Pomorza” (prof. J. Kostrzewski) i 4) „Rybacktwo na Po-

morzu” (prof. Wł. Kulmatycki). Druga część cyklu rozpocznie się w połowie lutego r. b., termin zaś trzeciej części będzie ustalony.

Oddział Lubelski. W dniu 26 stycznia r. b. odbyło się Walne Zebranie Członków, na którym wybrano Zarząd, ukonstytuowany w chwili obecnej, jak następuje: prezes — dr. Stefan Wojciechowski, vice-prezes — p. K. Piwocki, sekretarz — p. Wanda Wojciechowska, skarbnik i gospodarz lokalu — p. Konrad Puternicki, kierownik Sekcji Odczytowej — p. Stanisław Komar, kierownicy Sekcji Wycieczkowej — pp. Z. Dobkiewicz i St. Pieczkowski, kierown. Sekcji propagandowej i prasowej — p. Aniela Fleszarowa, kierown. Sekcji bibliot. — dr. St. Wojciechowski i członkowie Zarządu — dr. M. Garbaczewski i dyr. T. Moniewski.

Oddział Krakowski. Istniejące przy Oddziale Koło Narciarskie prowadzi ożywioną działalność: w czasie świąt B. N. członkowie wyjeżdżali do Zakopanego, gdzie urządzono ćwiczenia i wycieczki narciarskie. Pod przewodnictwem prof. Sykutowskiego odbyto wycieczki narciarskie na Magórkę koło Suchej, do doliny Bętkowskiej i Ojcowa.

Oddział Górnośląski w Pawłowiu. W związku z zamiarem utworzenia Sekcji Narciarskiej Oddział projektuje urządzenie kursów narciarskich. W dniu 15 lutego odbędzie się Zebranie Walne Oddziału, połączone z odczytem na temat: „Wyprawa Nobilego na biegun północny”. W dn. 1—2 b. m. odbyła się wycieczka do Beskidu Śląskiego (Bystra — Klimczok).

K r o n i k a .

Zjazd naukowy w Toruniu. W wyniku uchwał I-go Zjazdu naukowego w Gdańsku, odbytego w dn. 9 marca 1930 r., drugi z kolei Zjazd naukowy ma być zwołany w połowie marca r. b. do Torunia. Jednym z punktów obrad będzie referat na temat zagadnień narodowościowych na Pomorzu.

Piosenka krajoznawcza. Wyszła z druku p. Edmunda Rodziewicza „Piosenka krajoznawcza”, ułożona na setną wycieczkę Koła Krajoznawczego im. A. Mickiewicza w Wilnie odśpiewana dnia 16 października 1927 roku nad jeziorkiem w Markucicach.

ODCZYTY.

Oddział P. T. K. w Warszawie.

- Dn. 4. II: „Wędrowki po Ameryce”, ilustr. licznymi przezroczkami, wygl. p. St. Jarosz.
- Dn. 11. II: Kinemat. film krajoznawczy (Wołyn, Wieliczka, Gopło i in.)
- Dn. 18. II: „Artystyczna uroda muzyki ludowej”, z ilustracją muzyczną w wykonaniu oryginalnej kapeli wiejskiej z Krakowskiego wygl. p. J. Cierniak.
- Dn. 25. II: Zgromadzenie Walne Oddziału Warszawskiego P. T. K. Początek o godz. 20.

Oddział P. T. K. w Lublinie.

- Dn. 9. II: „Stara Warszawa i jej zabytki”, wygl. p. N. Fle-szarowa.
- Dn. 16. II: „Uniwersytety ludowe jako teren propagandy krajoznawczej”, wygl. p. dr. E. Nowicki.
- Dn. 23. II: „Wrażenia z wycieczki na Pomorze”, wygl. p. Z. Dobkiewicz.

WYCIECZKI.

Oddział P. T. K. w Warszawie.

- Dn. 15. II: Centralna Biblioteka Wojskowa i Biblioteka Rapperswyska, prow. p. M. Grujanka.
- Dn. 22. II: Olszyna Grochowska, prow. p. St. Gabry-szewski.
- Dn. 1. III: Oranżeria miejska, na Rakowcu, prow. p. G. Zborowska.

Warszawa (ul. Karowa 31). Dn. 16 lutego r. b. odbędzie się Krajoznawczy Wieczór taneczny z niespo-dziankami. Godz. 8 wiecz.

Doroczne Zgromadzenie Walne Oddziału Warszawskiego P. T. K. odbędzie się w dniu 25 lutego r. b., o godz. 20-tej w sali odczytowej P. T. K. przy ul. Karowej 31 z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie i wybór prezydium Zgromadzenia.
2. Odczytanie protokołu Zgromadzenia zeszłorocz.
3. Sprawozdanie z działalności Oddziału za r. 1930.
4. Sprawozdanie finansowe za r. 1930.
5. Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej.
6. Program działalności na r. 1931.
7. Projekt budżetu na r. 1931.
8. Wybory uzupełniające do Zarządu.
9. Wybór Komisji Rewizyjnej.
10. Wolne wnioski.

Treść „Ziemi”. Nr. 2 (1931 r.) zawiera artyku-
ły: *Al. Janowskiego*: Piękno Kujaw, *M. Bindra*: Prze-
chadzka po okolicach Włocławka i Wieniec — Zdrój
wody siarczano-wapiennej, *M. Rawity-Witanowskiego*: Ko-
mandoria Kawalerów Krzyżacko-Gwiaździstych w Brze-
ściu Kujawskim, *T. Dybczyńskiego*: Wieś Kościuszkow-
ska Rogoźno-Zamek w Ziemi Chełmińskiej i *Al. Janow-
skiego*: Szkoła Morska w Gdyni. Nr. 3 — *J. Radziwiń-
skiego*: Podhorce, *M. Woźnowskiego*: Sucha, *T. Dybczyń-
skiego*: Rabsztyn, *Wł. Fischera*: Zamek w Ząbożcach
i *E. Urbanowicza*: Kryłów. Cena zeszytu Zł. 1.40

**Aktualne dla
NARCIARZY**

**Główna
Księgarnia
Wojskowa**

posiada na składzie trzy
prace znanego narciarza
maj. W. ZIĘTKIEWICZA
a mianowicie:

**1) Jazda na nartach
Cena 5 zł.**

Praca ta jest ostatnim
słowem techniki nar-
ciarskiej. Zawiera ona
wszystko to, co narciarz
zarówno początkujący,
jak i doświadczony wie-
dziec powinien. Zdobi
ją 150 ilustracji w tek-
ście. Należy nadmienić, że pracę zaleciło do
użytku Ministerstwo Wyznań Rel. i Ośw. Publ.

**2) Sprzęt narciarski
Cena 0.75 zł.**

Sposoby wyrobu nart podawane przez autora są bardzo ta-
nie i proste.

3) Użycie smarów narciarskich Cena 0.50 zł.

Omówienie w sposób prosty i jasny zasad smarowania nart
PRÓCZ TEGO: Gen. M. ZARUSKIEGO:

**Przewodnik po terenach narciarskich
Zakopanego i Tatr polskich.**

z dokładną mapą kolorową terenów narciarskich.
Cena 2 zł.

Do nabycia w GŁÓWNEJ KSIĘGARNI WOJSKOWEJ. Warszawa,
ul. Nowy Świat № 69. Konto P. K. O. № 162, tel. 202-19.
i w wszystkich większych księgarniach.

ORLI LOT

MIESIĘCZNIK KRAJOZNAWCZY

ORGAN KÓŁ KRAJOZNAWCZYCH

MŁODZIEŻY P. T. K.

Treść Nr. 1 z r. b.: Rok 1930 — w roku 1931. —
J. Cierniak: Jak inscenizować zwyczaje i obrazy
ludowe. — *A. Głowińska*: Głazy narzutowe w oko-
licach Bochni. — *L. Węgrzynowicz*: Obróbka lnu
w Starem Bystrem. — Wiedza astronomiczna ludu
i niektóre wierzenia o ciałach niebieskich. — Spra-
wy organizacyjne.

CENA OGŁOSZEŃ: cała strona 250 zł., 1/2 strony 130 zł., 1/4 strony 70 zł., 1/8 strony 40 zł., w tekście o 50% drożej.

Redakcja i Administracja w Warszawie, ul. Karowa 31, tel. 642-50.

Redaktor odpowiedzialny: **Leon Ostaszewski.** Wydawca: **Polskie Tow. Krajoznawcze—T.-K.**

Druk. Jan Świątowski i S-ka, Warszawa, Kopernika 34. Telefon 407-50.

